

Špaček obecný (*Sturnus vulgaris*)
na snímku © V. J. Staňka

ky, vrabce domácího a špačka, pak přinášejí do výstelky svých hnízd různé druhy bylinek. Existuje nějaká souvislost mezi těmito dvěma jevy? Nedávná studie špačků v Německu ukázala, že samečci do hnízd přinášeli především aromatické byliny, jako jsou bršlice kozí noha, bolševník či heřmánek. Předpokládalo se, že tyto byliny obsahují látky, které by mohly mít biocidní účinky, jenže přítomnost bylinek v hníždě neměla na množství ektoparazitů žádný vliv. Přesto však mláďata v „bylinkových“ hnízdech vážila více, měla lepší krevní obraz a vracela se v následujícím roce na hnízdiště častěji než ta v kontrolních hnízdech bez bylinek. Takže se zdá, že rodiče svým bylinkářským chováním zlepšují kondici svých mláďat stimulací jejich imunitního systému. Heřmánkový čaj? Nic nového pod sluncem. (*Animal Behaviour* 59, 301, 2000) *Tomáš Grim*

Špačci léčí svá mláďata bylinkami

Zjištění, že většina lidských vynálezů byla už dávno objevena všemožnými „subhumánními“ tvory, patří k notoricky známým klíšé přírodopisných televizních dokumentů i populárních knížek o přírodě. U řady ptačích druhů bylo zjištěno, že ektoparaziti (roztoci, všenky, blechy) zpomalují růst mláďat a snižují jejich přežívání třeba tím, že způsobují anemii a zvyšují rychlost metabolismu. Někteří ptáci, včetně naší modřin-

Zombie a mumie

Zdánlivě slova téhož typu, a přece se chovají odlišně. *Zombie* je mužského rodu, vyslovuje se [zombi] a lze ho tak i psát, kdežto *mumie* [čti *mumie*] je prostě ženská. Ve slovnících češtiny *zombiho* nenajdeme, ale nevíme, známe ho už z článku V. Schreibra (*Vesmír* 77, 577, 1998/10). Tam jsme ho psali foneticky a považovali ho za mužský rod, tudíž jsme zvolili skloňování typu *kuli* (*zombi*, *zombiho*, *zombimu* atd.). Tím jsme předběhli vývoj a podpořili možnost, kterou

dnes jazykovědci doporučují (Naše řeč 83, 104, 2000/2).

Proč se tím tedy ještě zabýváme? To je tak. V našem článku se psalo o haitských šamanech a kultu *woodoo* [vúdú], což ovšem zombiho nijak neproslavilo. Do povědomí široké veřejnosti se dostal až jako „filmová hvězda“, která – jmeně řečeno – symbolizuje zlo a ohavnost. Filmový zombi vůbec není strnulý nebožák bez paměti, ale velmi agilní strůjce maxizla a superhnu. Někontrolovatelně se z něj řinou tělesné tekutiny, tu a tam mu upadne kus masa. A teprve v této podobě upoutal pozornost veřejnosti, ba dokonce vyvolal otázky gramatického charakteru.

Čtenáři *Vesmíru* zombiho skloňují správně, nicméně i oni by si mohli položit otázku, proč ho raději nesklonovat shodně s mumí (zombie mumie pěkně se rýmuje). Zřejmě je to tím, že mumie s vyslovovaným -e u nás „bydlí“ dlouho, převzali jsme ji z němčiny. Kdybychom převzali anglické *mummy*, tak bychom nejspíš skloňovali „mami, mamího, mamímu“. A tak nějak to bylo se zombim, který se k nám (i k Němcům) dostal z americké angličtiny.

Pavla Loucká

Čistý národní produkt

Indikátorem ekonomického blahobytu je hrubý národní produkt vyjadřovaný v dolarech na jednoho občana. V tomto ohledu si stojíme poměrně dobře, máme hrubý národní produkt jako Portugalsko a zřetelně vyšší než ostatní postkomunistické země kromě Slovín-

objednávám časopis **Vesmír**

ceny platí od 1. 10. 1999 do 30. 9. 2000

- na rok (588 Kč)
- na půl roku (315 Kč)
- na dva roky (1176 Kč)

od čísla _____

časopis **Vesmír** (knihy) zasílejte na adresu:

titul _____

jméno _____

příjmení _____

ulice _____

PSČ a město _____

e-mail _____

telefon _____

vyplňte jen, objednatelé-
časopis **Vesmír** nebo knihu jako dárek

titul _____ adresa dárce

jméno _____

příjmení _____

ulice _____

PSČ a město _____

e-mail _____

telefon _____

pokyny, jak uhradit platbu, obdržíte obratem

požadujete-li fakturu, uveďte:

organizace _____

IČO _____

DIČ _____